

Sisäministeriölle

18.12.2020

Viite: SMDno-2020-885

Asia: HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS LAIKSI RAHANKERÄYSLAIN 1 §:N
MUUTTAMISESTA

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vapaaehtoisen päästökompensoinnin sulkeminen rahankeräyslain ulkopuolelle ilman konkreettisia päästövähennyshedellytyksiä ja kompensoinnin laatua sekä vaikuttavuutta määrittävää kehikkoa on kestävä ratkaisu.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä **olennaista on ekologinen siirtymä ja aito päästöjen vähentäminen. Ilmastotoimien hierarkiassa kompensointi on viimesijainen toimi.** Kompensaatiolla ei pysty korvaamaan päästövähennyksiä. Pariisin sopimuksen 1,5 asteen ilmastotavoitteen mukaiset, tieteen osoittamalla aikataululla toteutetut päästövähennykset ovat kaiken ilmastonmuutosta hillitsevän toiminnan lähtökohta. Kompensaatioiden tulee kohdistua ainoastaan päästöihin, jotka jäävät jäljelle päästövähennysten toteuttamisen jälkeen. Uhkana on, että päästökompensaatiotoiminnan rajoitukseton salliminen johtaa laaja-alaisesti kompensaaion käyttämiseen vaihtoehtona aidoille yritysten suunnanmuutosta edistäville ympäristötoimille. Tällöin lakiehdotus ei edistä sille kirjattua tavoitetta ilmastonmuutoksen hillinnästä vaan päin vastoin voi hidastaa todellisten päästövähennysten syntymistä. **WWF:n näkemyksen mukaan ehdotettua rahankeräyslain muutosta ei tule viedä eduskunnan käsiteltäväksi.**

Jopa tämän hetken kehittyneimmät standardit täyttävien kompensaaionpalveluiden vaikuttavuutta on kyseenalaistettu kansainvälisessä ilmastokeskustelussa. **Vapaaehtoisten päästövähennysten asema ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä on ongelmallinen ja jopa korkeimpien standardien mukaisesti verifioidut päästökompensaaionot ovat tarkemmassa tarkastelussa toistuvasti osoittautuneet ilmastohyödyiltään epäluotettaviksi.**

Vahvistuva kansainvälinen paine hiilineutraalille yritystoiminnalle tulee todennäköisesti jatkossa edelleen kiihdyttämään päästökompensaaionpalvelujen kysyntää. Lakiehdotuksen oletus siitä, että vapaaehtoiset kompensaaionpalvelut todella edistävät ilmastonmuutoksen hillintää ei perustu

parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja jää pelkän toivomuksen tasolle. Todelliselta ilmasto vaikutukseltaan kyseenalaisen kompensaation laajamittainen tarjonta todennäköisesti jarruttaa kulutustottumusten muuttumista kestävämmiksi.

On myös suuri riski sille, että kompensaatio vie tukea ja huomiota pois perinteisten järjestöjen tekemältä vakiintuneelta, raportoidulta ja koetellusti vaikuttavalta ilmastotyöltä. Esityksessä ei ole riittävällä tasolla arvioitu esityksen vaikutuksia järjestöjen varainhankintaan ja siten myös ympäristön tilaan.

WWF vastustaa vapaaehtoisen päästökompensaation siirtämistä rahankeräyslain tuottaman valvonnan ulkopuolelle. Muutosta voidaan harkita vasta kun

- **kompensoinnin edellytykseksi asetetaan velvoite osoittaa, että kompensoitavan toiminnan kasvihuonepäästöjä on vähennetty tieteenmukaisessa aikataulussa ja**
- **kansainväliset ja kansalliset standardit, mekanismit ja käytännöt ovat kehittyneet kompensaatiohankkeiden ilmastohyötyväitteisiin liittyvien riskien minimoimiseksi.**

Lakihankkeen kiireellisyyden syy on selvä: yritys kentältä tuleva paine on johtanut ratkaisuun, jossa kompensaatiomarkkinat halutaan avata ennen kuin laajasti tunnistetut todelliseen ilmasto vaikuttavuuteen liittyvät kysymykset on analysoitu. Samalla luodaan pelikenttä pirstaleisten ja epäselvien yritysjohtoisten kompensointimallien syntymiseen. Laadukkaan lainvalmistelun periaatteet eivät ole toteutuneet hankkeessa. Ehdotettu lakimuutos vaarantaa ilmastotavoitteiden toteutumisen ja asettaisi sekä kuluttajat että lakia valvovat kuluttajaviranomaiset mahdottoman tehtävän eteen. Ennen kuin mahdollisimman luotettavat mekanismit ovat kehittyneet kompensaatioväitteiden epävarmuuden vähentämiseen ja riskien minimoimiseen, kompensaatiopalveluiden tarjoamiseen sisältyy huomattava harhaanjohtavan markkinoinnin riski. Myös kilpailu- ja kuluttajavirasto on jo todennut, että kompensointialalle tarvittaisiin selkeät standardit.

Kannatamme ympäristöministeriön hanketta päästökompensaatioon liittyvän sääntelytarpeen selvittämiseksi, vaikka yksiselitteisten ja luotettavien standardien saattaminen lain tasolle tällä hetkellä näyttäytyykin mahdottomalta. Esimerkiksi Norjan usealla miljardilla eurolla tukeman REDD+ -mekanismin hyödyt todettiin Norjan valtiontalouden ylitarkastajan raportissa ”myöhästyneiksi ja epävarmoiksi”, johtuen esimerkiksi kumppanivaltioiden poliittisesta epävakauudesta ja laittomista hakkuista projektien suojelemilla alueilla.¹ Norjalainen raportti osoittaa selvästi, että hankkeiden

---

¹ The Office of the Auditor General of Norway’s investigation of Norway’s International Climate and Forest Initiative. Document 3:10 (2017–2018).

https://www.eurosai.org/handle/404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/materials/Norway_international_climate_and_forest_initiative.pdf

ilmastovaikutusten varmentaminen on suuri haaste jopa valtiollisille toimijoille ja vahvistaa käsityksen, jonka mukaan päästövähennyksen laskeminen on erittäin epävarmaa toimintaa. Samoin Euroopan komission tutkimuksen mukaan EU:n puhtaan kehityksen mekanismin (Clean Development Mechanism, CDM) piirissä olevista päästökompensaatioprojekteista noin 85 %:ssa oli yliarvioituiden päästövähennykset, ja vain 2 % mekanismin piirissä olevista projekteista arvioitiin olevan suurella todennäköisyydellä lisäisiä ja vaikutuksiltaan yliarvioimattomia.²

Erityisesti maankäyttösektoria (mm. metsät, suot ja pellot) koskevan tieteellisen datan määrä ja tarkkuus sekä luonnolliset vaihtelut ekosysteemien hiilivirroissa tekevät mittaamisen ja todentamisen haastavaksi. Olemassa olevat mittausaikaasarjat ovat usein puutteellisia ja maaperän hiilivirtojen mittaamisessa epävarmuudet ovat verrattain suuria ja paikalliset vaihtelut voivat olla merkittäviä. Lisäksi kompensatiorahankkeiden tuottaman lisäisyyden arviointi on lähtökohtaisesti epävarmaa, koska lisäisyyden arvioinnin lähtökohtana on oletettu perusura, jonka luomiseksi on jouduttu tekemään joukko oletuksia, joihin voi liittyä huomattavia epävarmuuksia.³

Ilmakehään kertyvä hiilidioksidi on konkreettinen asia ja päästöillä on enenevässä määrin rahassa laskettava hintalappu. Vapaaehtoisten kompensatiopalveluiden kautta synnyttävien ja myytävien kompensatio/päästövähennysyksiköiden luovuttaminen ei kuitenkaan vastaa tavanmukaista taloudellista vaihdantaa, koska ostaja ei voi nykyisen parhaan tiedon valossa varmistua saavansa rahansa vastineeksi todellista, mitattavaa, pysyvää ja lisäistä päästövähennystä. Sen vuoksi päästökompensaatiopalvelua koskevalle rahankeräyslain muutokselle ei tällä hetkellä ole perustetta.

---

² Cames – Harthan – Füssler – Lazarus – Lee – Erickson – Spalding-Fecher. (2016). How additional is the Clean Development Mechanism? Analysis of the application of current tools and proposed alternatives. Study prepared for DG CLIMA.. 10.13140/RG.2.2.23258.54728.

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/docs/clean_dev_mechanism_en.pdf

Ks. myös Schneider – La Hoz Theuer. (2017). Using the Clean Development Mechanism for nationally determined contributions and international aviation: Assessment of impacts on global GHG emissions, elokuu 2017. <https://www.jstor.org/stable/resrep02810>

³ Schneider – Healy – Fallasch – Léon – Rambharos – Schallert – Holler – Kizzier – Peterson – Hanafi. (2020). What Makes a High-Quality Carbon Credit? Phase 1 of the “Carbon Credit Guidance for Buyers” project: Definition of criteria for assessing the quality of carbon credits. https://www.researchgate.net/publication/342004114_What_Makes_a_High-Quality_Carbon_Credit_Phase_1_of_the_Carbon_Credit_Guidance_for_Buyers_project_Definition_of_criteria_for_assessing_the_quality_of_carbon_credits

Ehdotuksen haasteet

- Esityksen tavoitteet ovat hyvät, mutta lakiehdotus ei käytännössä edistä Pariisin sopimuksen mukaisen 1,5 asteen ilmastotavoitteen toteutumista.
- Ympäristöministeriössä käynnistetty kompensatiota koskeva tarkempi selvitystyö on hyvä aloite kompensatioon liittyvien hyötyjen ja haittojen pohtimiselle, mutta on epätodennäköistä, että riittävän luotettavaa kriteeristöä kyetään luomaan.
- Ei ole selvitystä siitä, että ehdotettu muutos oikeasti tuottaa ilmastohyötyjä.
- Ehdotus ei varmista, että päästövähennykset toteutetaan ensisijaisina ja kompensatio viimesijaisena keinona.
- Päästökompensatioon ja sen tuottamien ilmastohyötyjen varmistamiseen ja kontrollointiin liittyy erittäin huomattavia epävarmuustekijöitä, joiden ratkaiseminen on erittäin suuri haaste.
- Luonnos avaa ”villit” markkinat. Kun kriteerejä ei ole, kuluttajan on mahdotonta tehdä perusteltuja valintoja ja viranomaisten on mahdotonta valvoa tai sanktioida kompensatiopalveluiden tarjoajia tapauksissa, joissa luvattujen ilmastohyötyjen toteutumattomuus on ilmeistä tai toteutuminen on hyvin epävarmaa.
- Ehdotettu lakimuutos on omiaan suuntaamaan maapallon tilasta huolestuneiden kuluttajien huomion epävarmaan ja epäselvään kompensatioon sen sijaan, että kuluttajat toteuttaisivat tai vaatisivat päättäjien toteuttavan välttämättömiä päästövähennyksiä riittävällä nopeudella ja laajuudella.
- Lainmuutos on omiaan estämään ja vaikeuttamaan ympäristöjärjestöjen yleisön lahjoitusten avulla tekemää ympäristö- ja ilmastotyötä ja voi vaikuttaa vähentävästi myös muiden järjestöjen tulonmuodostukseen.
- Lainmuutos tuottaisi ilmastotyötä tekeville järjestöille vaikeaa hallinnollista työtä, kun ne joutuisivat erottelemaan, milloin ilmastotyö kuuluu rahankeräyslain alle ja milloin se on palveluntarjontaa. Rahankeräysluvalla yleisöltä saatuja lahjoitusvaroja ei ole tarkoitettu käytettäväksi lakiteknisten rajanvetokysymysten selvittämiseen.

WWF:n näkemyksen mukaan sisäministeriön ei pidä viedä lakiehdotusta eteenpäin. Muutoin viittaamme VaLa ry:n asiassa antamaan lausuntoon ja WWF:n European Policy Officen kantoihin⁴.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF Suomi)
Suomen Rahasto, sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

---

⁴ WWF position and guidance on voluntary purchases of carbon credits. (2019).
https://c402277.ssl.cf1.rackcdn.com/publications/1310/files/original/WWF_position_and_guidance_on_corporate_use_of_voluntary_carbon_credits_EXTERNAL_VERSION_11_October_2019_v1.2.pdf?1591194127